

Luchtverontreiniging & gezondheid

Dr. ir. Jeroen de Hartog
Adviseur Milieu en gezondheid (MMK)
GGD regio Utrecht

Leusden, 30 maart 2023

Disclosure belangen Jeroen de Hartog

(Potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Relaties met bedrijven	geen
Sponsoring of onderzoeksgeld	N.v.t.
Honorarium of andere financiële vergoeding	geen
Aandeelhouder	nvt

London smog episode (1952)

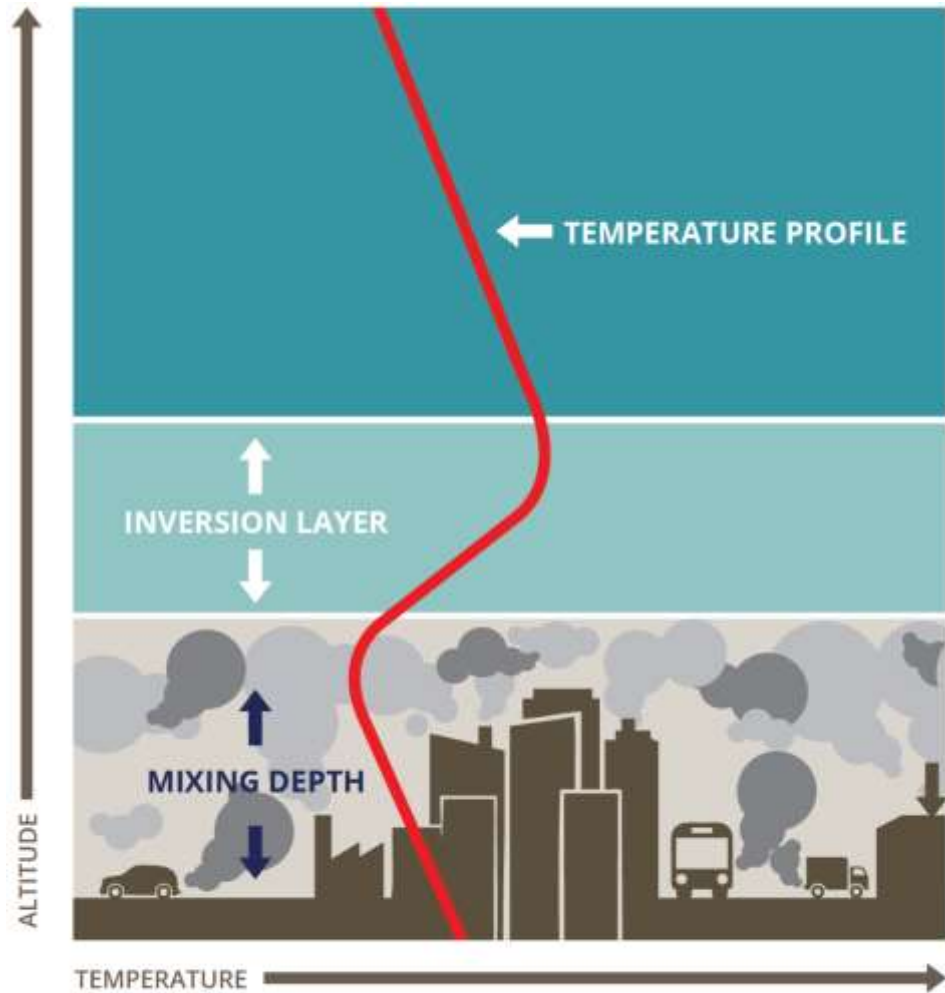

London SMOG
(dec 1952)

SMOG = SMOKE + FOG

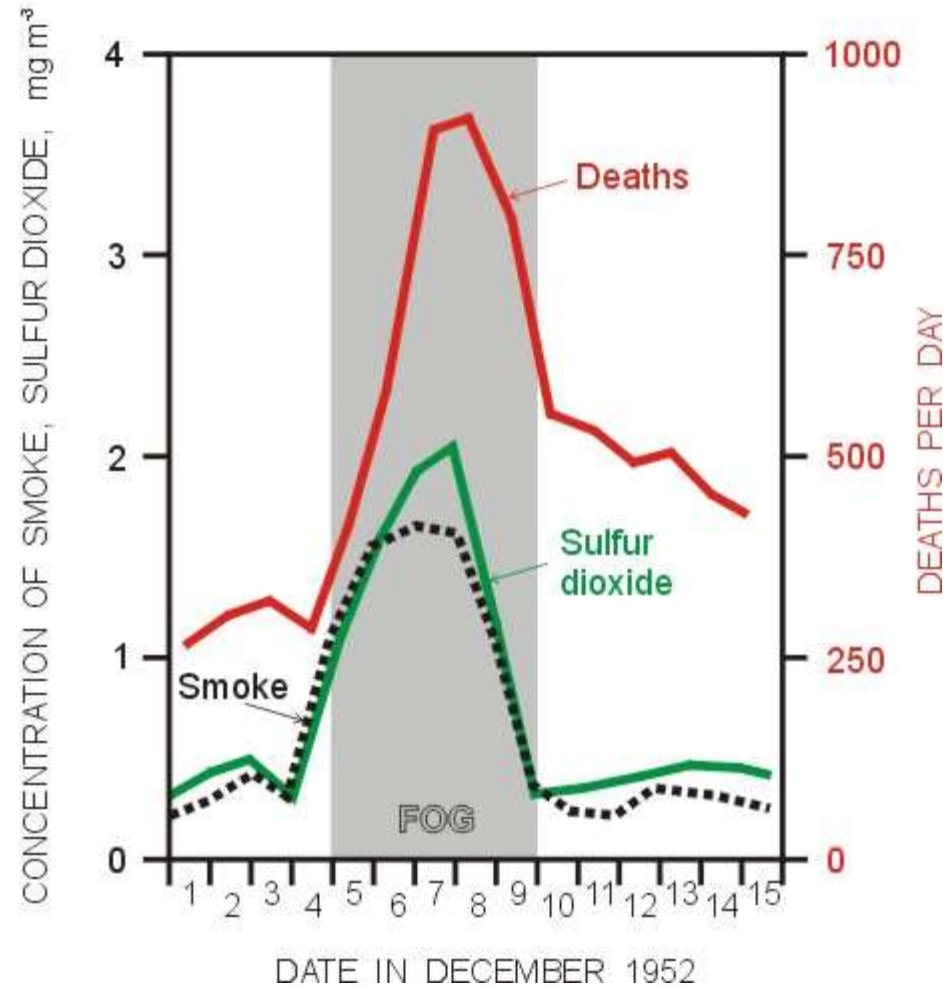
Meteorologie: Inversie

Source: Clovis Online School, Lesson 7-03 Temperature Inversions, cossience1.pbworks.com

Hoeveel doden?
(4,000-12,000)

THE LONDON SMOG

Standbeeld bij
Engis, België

Maas vallei 1930

Smog episodes

- 4 hoogovencomplexen
- 5 staalfabrieken
- 4 elektriciteitscentrales
- 6 glasfabrieken
- 3 kalkbranderijen
- 3 zinksmelterijen
- 1 kruitfabriek
- 1 zwavelzuurfabriek
- 1 kunstmestfabriek.

Donora, Pennsylvania 1948

Staal en Zink
fabriek

Delhi nov 2016

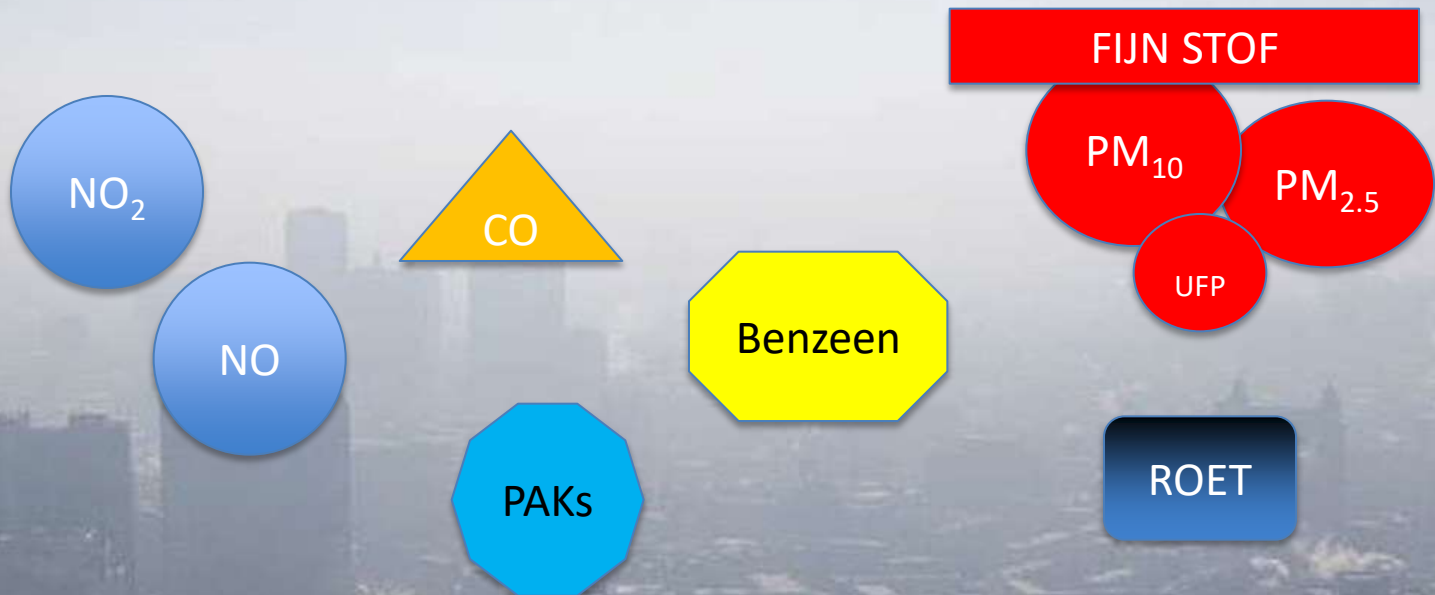

[Beijing dec 2015](#)

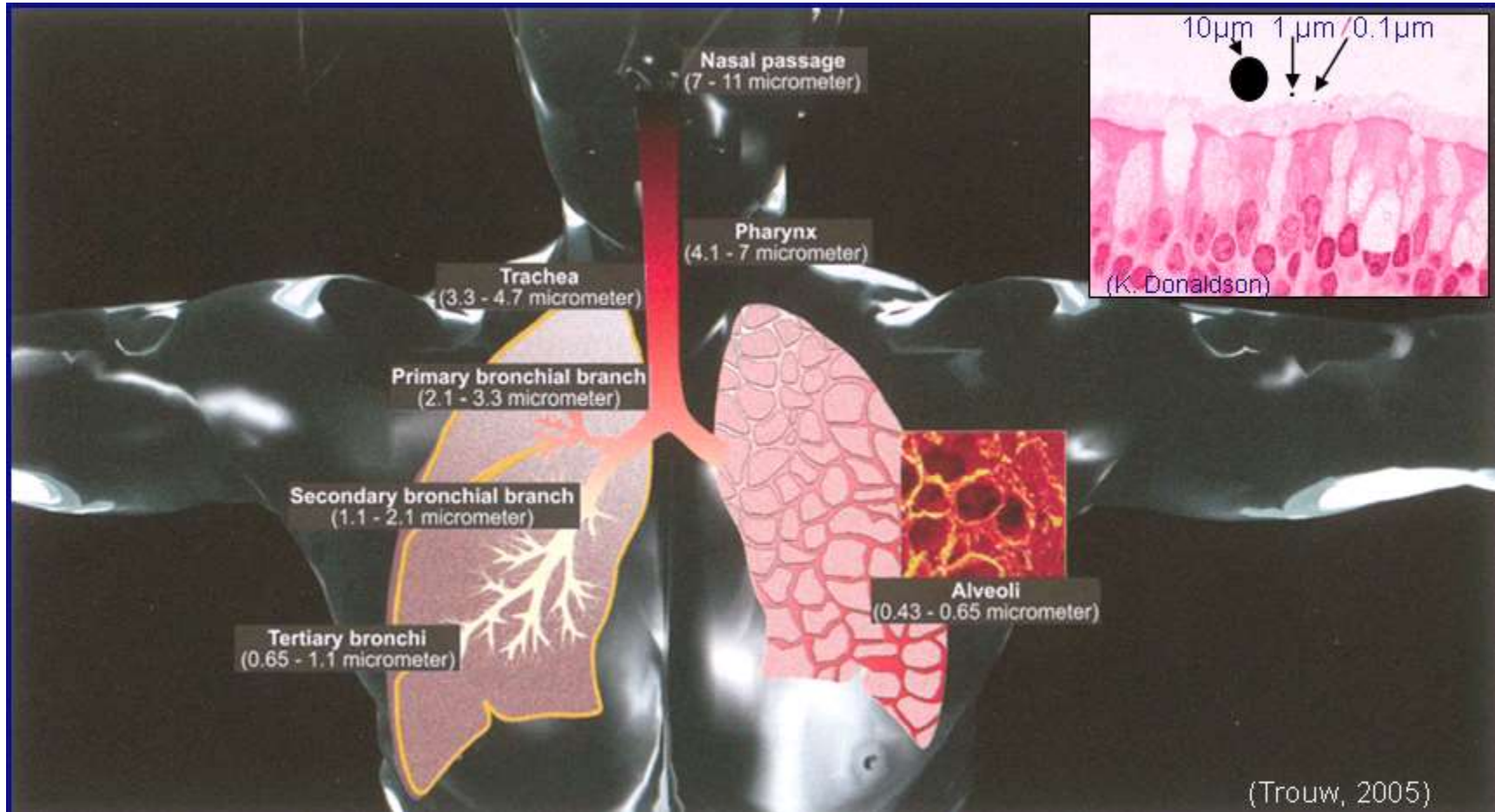

Luchtverontreiniging

COMPLEX MENGSEL

Fijnstof = klein stof: hoe kleiner, hoe dieper

Bewijs voor gezondheidseffecten

Kortdurende blootstelling (1-7 dgn)

Totale sterfte

Hart-en Bloedvaten

- Sterfte
- Ziekenhuisopname
- Bezoek 1^e hulp

Luchtwegen

- Afname longfunctiegroei kinderen
- Toename luchtwegklachten volwassenen

= Aangetoond

=Waarschijnlijk

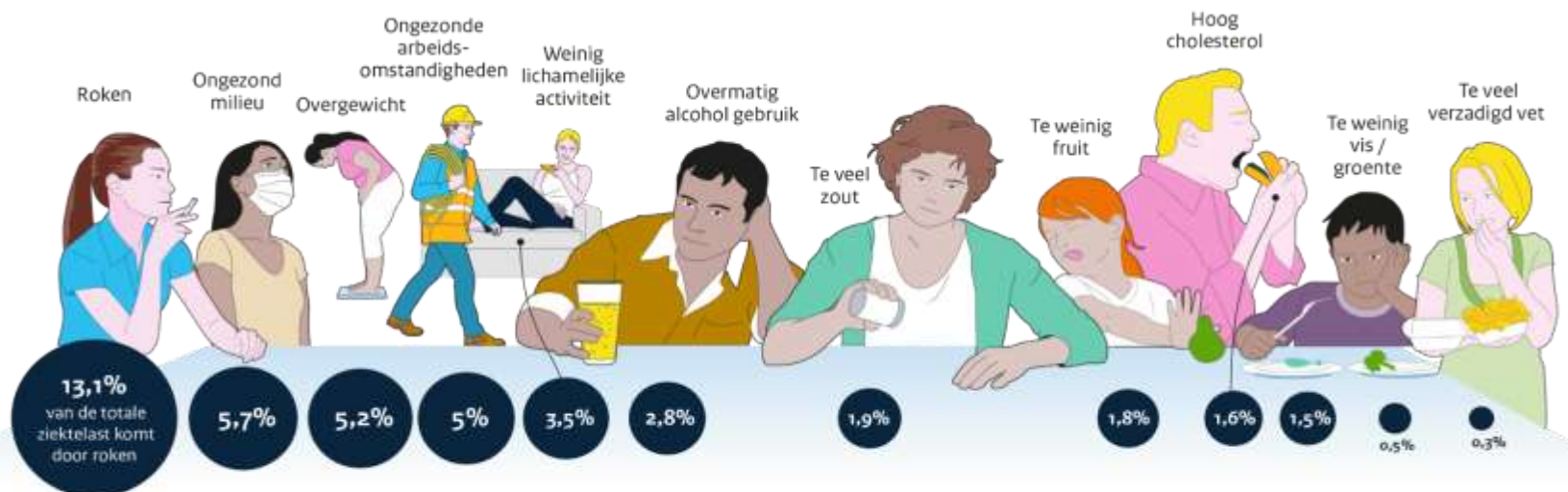
Bewijs voor gezondheidseffecten

Kortdurende blootstelling (1-7 dgn)	Langdurende blootstelling (1-10 jaar)
Totale sterfte	Totale sterfte
Hart-en Bloedvaten <ul style="list-style-type: none">• Sterfte• Ziekenhuisopname• Bezoek 1^e hulp	Hart-en Bloedvaten <ul style="list-style-type: none">• Sterfte
Luchtwegen <ul style="list-style-type: none">• Afname longfunctiegroei kinderen• Toename luchtwegklachten volwassenen	Luchtwegen <ul style="list-style-type: none">• Afname longfunctiegroei kinderen• Toename luchtwegklachten volwassenen
 = Aangetoond	 = Waarschijnlijk

Ziektelast in NL (RIVM, 2014)

Terwijl we vrijwel overal aan de normen voldoen:

- 5,7% van de totale ziektebelasting door milieu (waarvan 4,5% door luchtverontreiniging)
- Dat is minder dan roken (13,1%)
- Maar meer dan overgewicht, lichamelijke inactiviteit, alcoholgebruik

Geboorte
gewicht

longontsteking

Allergie, astma

COPD

Hartinfarct,
beroerte

Sterfte

Ontwikkeling longfunctie

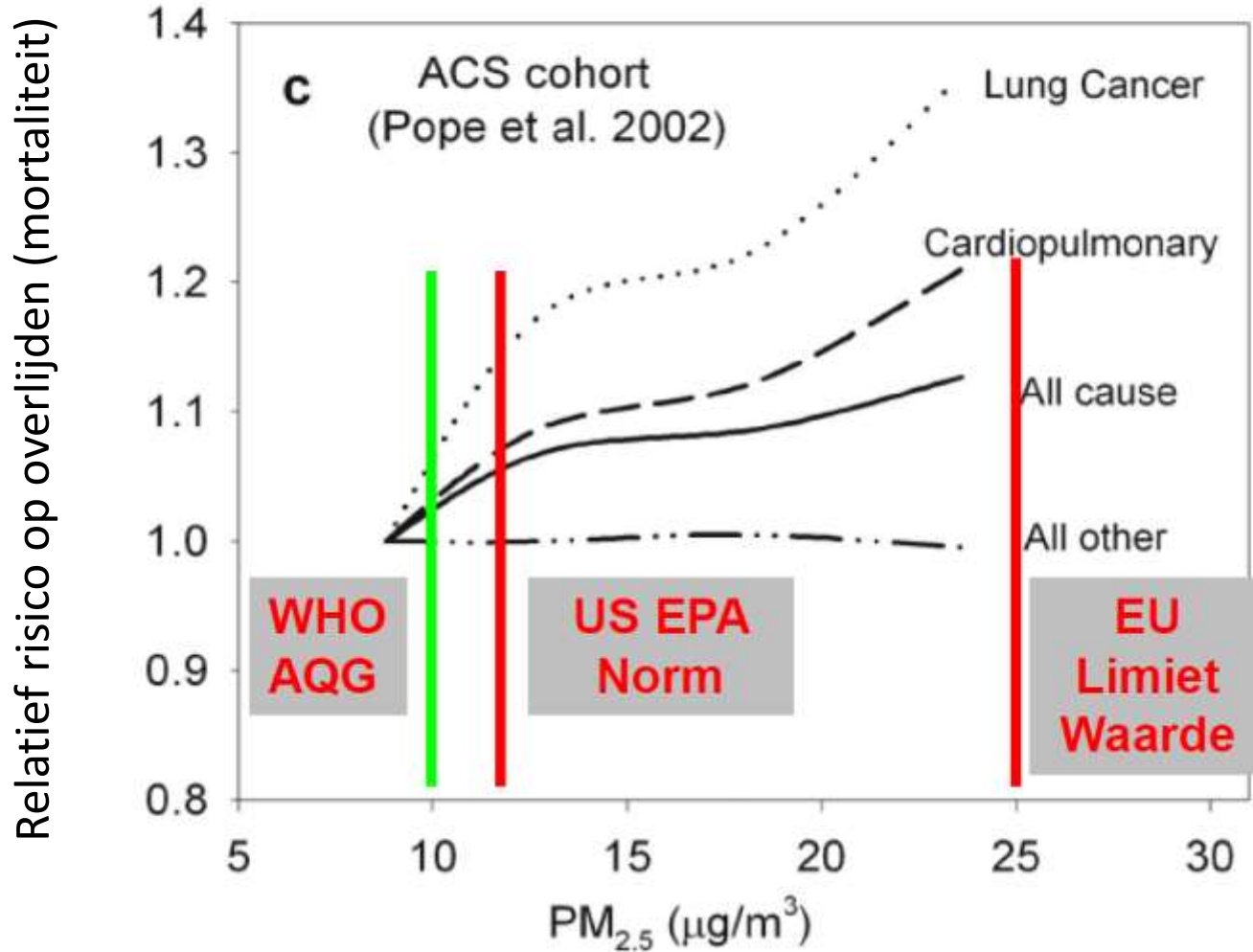
Astma

Long Functie

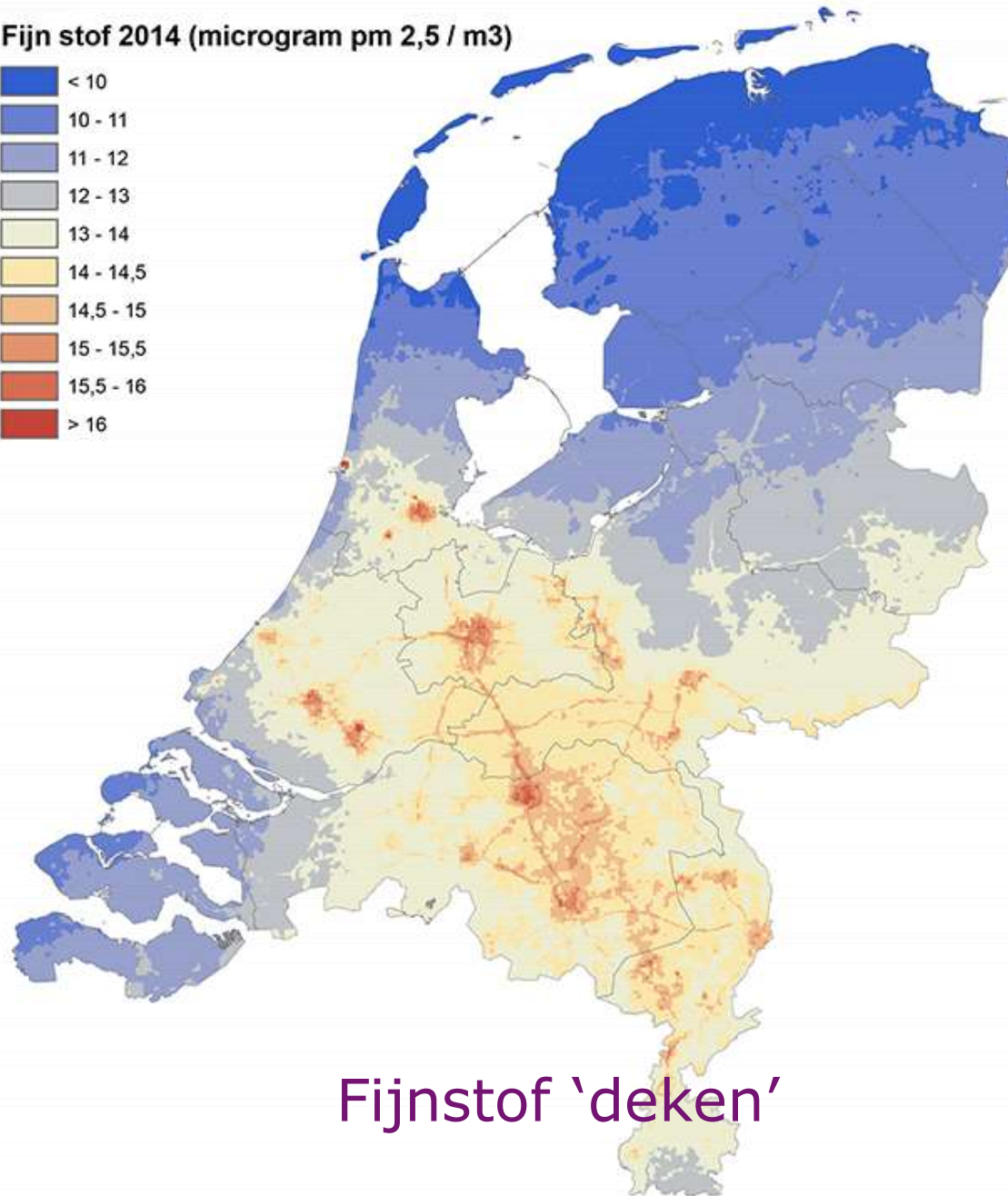
Inflammatie,
bloeddruk

Longkanker

Fijn stof kent geen 'veilige' drempelwaarde

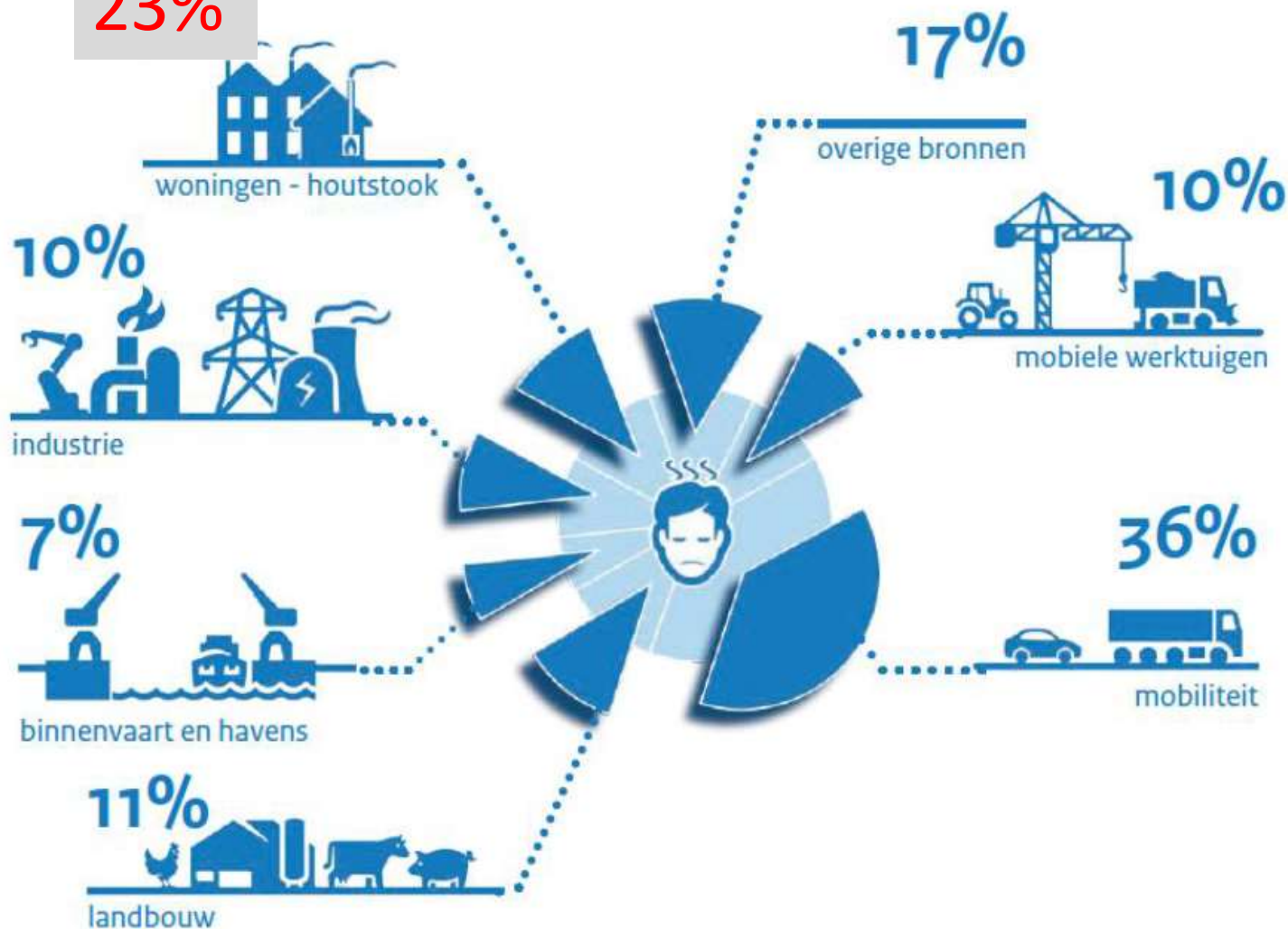
Fijn stof 2014 (microgram pm 2,5 / m3)

Fijnstof 'deken'

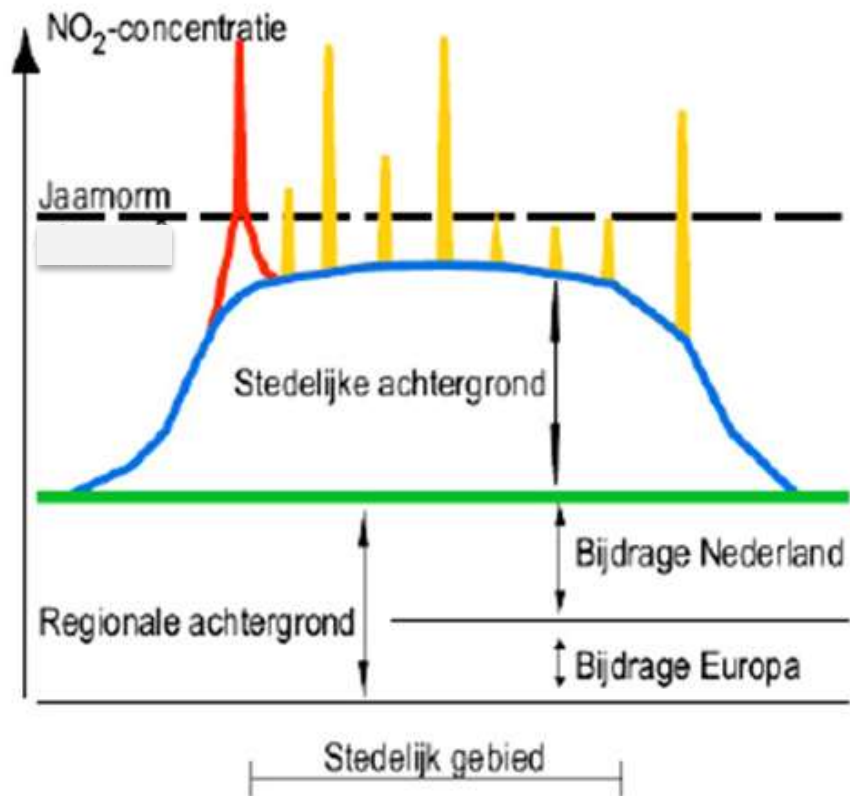
Binnenlandse bronnen van luchtverontreiniging

23%

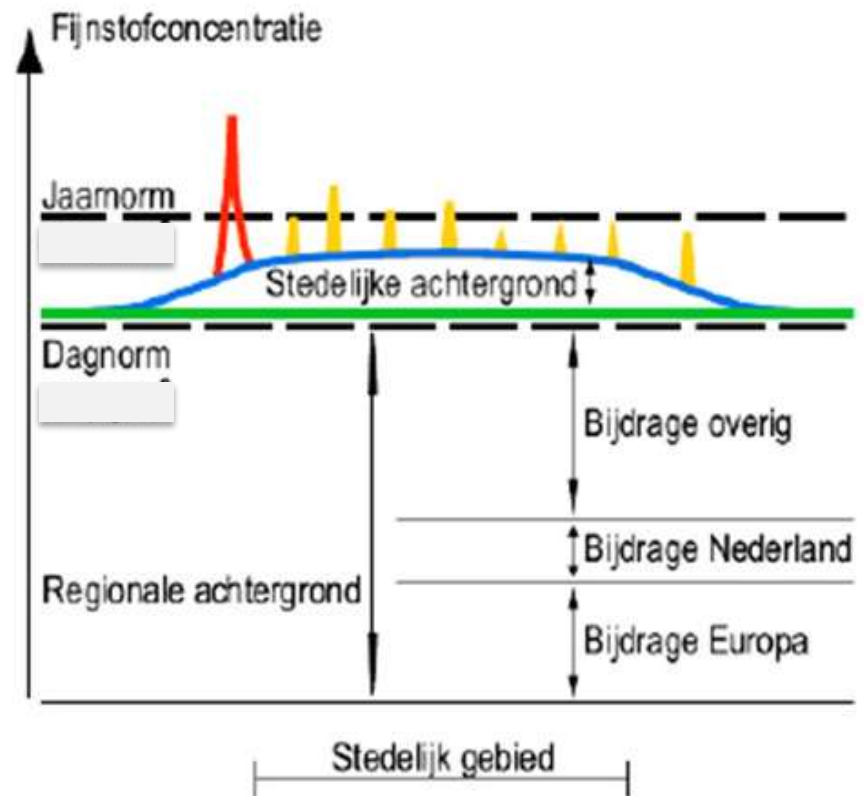

Fijnstof is voor een klein deel afkomstig van lokale bronnen

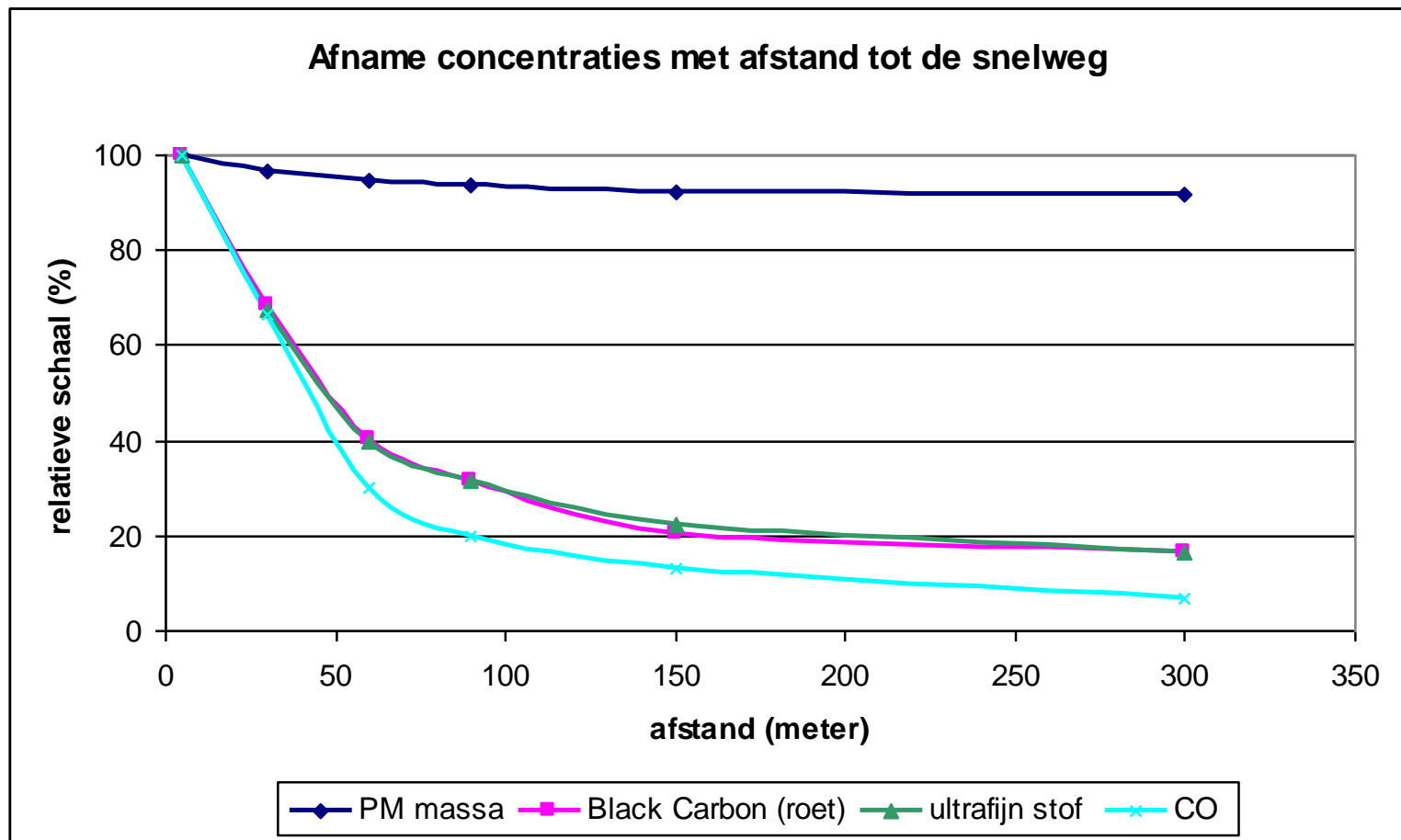
NO₂

Fijn stof

Voldoen aan de norm ≠ gezonde leefomgeving

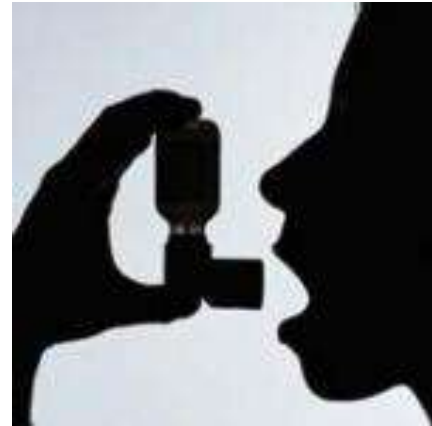
GGD Advies

Gevoelige bestemmingen

- Zo ver mogelijk van drukke weg
- Meer afstand = meer gezondheidswinst
- Minimaal!!!:
 - Snelweg: 150 meter
 - Drukke weg buiten bebouwde kom: >50 meter
 - Drukke weg binnen bebouwde kom: >25 meter

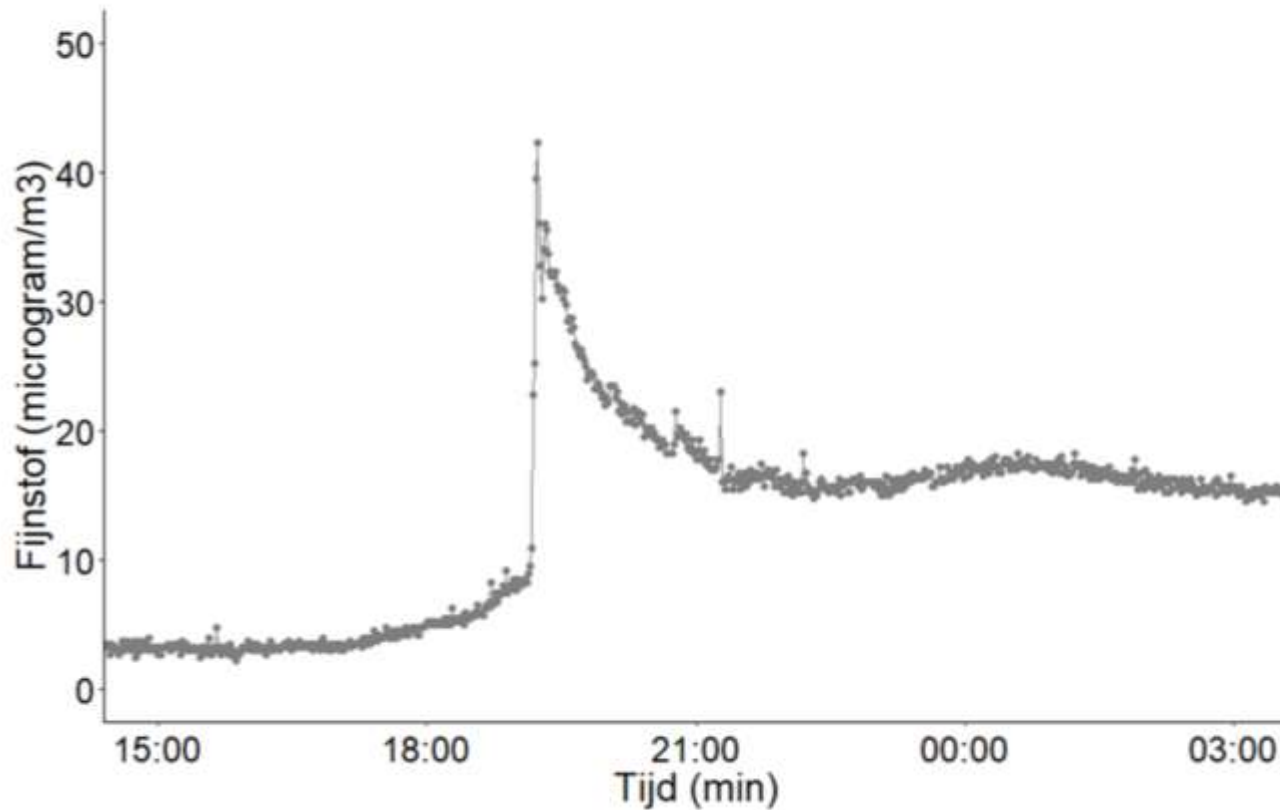
Voor wie: kwetsbare groepen

- Kinderen
- Ouderen
- Mensen met hart- of longaandoeningen
- Diabetici

HOUTSTOOK

Figuur 1: Tijdsree van de fijnstof piek van het aansteken van een kachel. Fijnstof wordt uitgedrukt in minuut gemiddelde waarden in deze figuur.

Tabel 3: Verhouding van fijnstof en ultrafijnstof voor kachel aan versus kachel uit.

Blootstelling	Ratio	Betekent
Fijnstof	3.07	Kachel aan 3.07x hoger fijnstof dan achtergrond
Ultrafijnstof	3.67	Kachel aan 3.67x hoger ultrafijnstof dan achtergrond

In tabel 3 kunnen we zien dat als de kachel aan staat er 3.07 keer meer fijnstof aanwezig was dan wanneer de kachel uit stond. Bij ultrafijnstof is dit 3.67 keer hoger.

Houtstook

per kilo gestookt hout

Vuurkorf
Openhaard
Houtkachel

=

ongeveer
evenveel fijnstof

Vrachtwagenrit

van 3000 kilometer
van 580 kilometer
van 350 kilometer

Figuur 3. Vergelijking van bronnen van fijnstof, afkomstig van de website stookwijzer.nu.

Ventilatie

Luchtverontreiniging blijft *niet* buiten

Voorkom ophoping van luchtverontreiniging
binnenshuis: **Ventileer!**

- Bovenraampjes open
- Roosters permanent open

Vragen?

**THIS ONE RUNS ON
FAT AND SAVES
YOU MONEY**

**THIS ONE RUNS ON
MONEY AND MAKES
YOU FAT!**

Nuttige links

- [ggdleefomgeving.nl](https://www.ggdleefomgeving.nl)
- [atlasleefomgeving.nl](https://www.atlasleefomgeving.nl)